

RAPORT

de monitorizare a unor furnizori de servicii media audiovizuale de televiziune, la capitolul respectării prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale - reflectarea evenimentelor privind perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, în cadrul programelor de știri, de dezbateri sau alte emisiuni informative

(Decizia CA nr. 216 din 01 iulie 2022)

Prin Decizia nr. 192 din 03 iunie 2022, Consiliul Audiovizualului a dispus monitorizarea serviciilor media audiovizuale de televiziune: „TV8”, „Canal 2”, „PEH TV”, „Canal 3”, „ITV”, „Exclusiv TV”, „Accent TV”, „Mega TV”, „Ren TV Moldova” și „Canal 5”, urmare a autosesizării membrului Consiliului Audiovizualului, Ruslan Mihalevski.

● **Obiectul monitorizării:** reflectarea evenimentelor privind perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, în cadrul programelor de știri, de dezbateri sau alte emisiuni informative.

● **Perioada supusă monitorizării:** 24-26 mai 2022, orele de maximă audiență, 17:00-23:00.

● **Cadrul legal propus spre monitorizare:** respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale.

● **Criteriul de selectare a serviciilor media audiovizuale de televiziune supuse monitorizării:** cota de audiență, și anume serviciile media audiovizuale de pe pozițiile 11-20, potrivit datelor măsurătorului de audiență prezentate la Consiliul Audiovizualului pentru trimestrul I al anului 2022.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a solicitat, prin scrisoarea nr. 791 din 10 iunie 2022, serviciilor media audiovizuale de televiziune vizate înregistrările serviciilor media audiovizuale pentru perioada indicată în decizia de dispunere a monitorizării.

Astfel, prin Decizia nr. 212 din 24 iunie 2022, Consiliul Audiovizualului a examinat rezultatele monitorizării serviciilor media audiovizuale „TV8”, „Canal 2”, „Canal 3”, „ITV”, „Mega TV” și „Canal 5”.

Este de specificat că examinarea rezultatelor monitorizării serviciilor media audiovizuale de televiziune „PEH TV” și „REN MOLDOVA” a fost preconizată pentru o ședință publică ulterioară a Consiliului Audiovizualului, dat fiind faptul că înregistrările serviciilor media audiovizuale au fost remise cu întârziere, iar calitatea înregistrărilor nu a permis monitorizarea acestora. Prin urmare, Consiliul Audiovizualului a solicitat repetat înregistrările serviciilor media audiovizuale ale respectivilor furnizori, iar înregistrările au fost remise în după-amiaza zilei de 22 iunie 2022.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul Serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea serviciilor media audiovizuale de televiziune „PEH TV” și „REN MOLDOVA”, privind reflectarea evenimentelor ce au vizat perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, în cadrul programelor de știri, de dezbateri sau alte emisiuni informative, prin prisma respectării prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale. Monitorizarea a fost efectuată în baza înregistrărilor prezentate de către serviciile media audiovizuale nominalizate.

Rezultatele monitorizării au atestat următoarele:

I. „PEH TV”

Rezultatele monitorizării au atestat că în perioada de raport, serviciul media audiovizual de televiziune „PEH TV” a difuzat subiecte ce au reflectat evenimentele ce țin de perchezițiile și reținerea fostului președinte Igor Dodon, în cadrul programelor de știri „Новости”, ora 18:00, cu reluare la ora 20.00:

24.05.2022

„Новости”, ora 18:00

Serviciul media audiovizual de televiziune „PEH TV” a difuzat, în cadrul programului informativ, 15 subiecte, dintre care o știre a reflectat evenimentele privind perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul „Обыски у экс-президента”. Subiect în care se relatează despre faptul că procurorii, în comun cu CNA și SIS, au descins percheziții la domiciliul fostului președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon, și, potrivit procurorilor, el este bănuț de corupere pasivă, acceptarea finanțării partidului politic de către o organizație criminală, trădare de patrie și îmbogățire ilicită, iar săptămâna trecută, la un post de televiziune, Igor Dodon a declarat că nu se va mira dacă pe numele lui se va deschide dosar penal. La rândul lor, socialiștii susțin că perchezițiile sunt o comandă politică. Pe marginea acestui caz și-a expus opinia și purtătorul de cuvânt al Kremlinului, Dmitrii Peskov, care susține că speră că drepturile lui Igor Dodon vor fi respectate, iar pe o pagină de socializare, deputatul PAS, Dumitru Alaiba, a declarat că toți sunt egali în fața legii.

„Новости”, ora 20:00

Serviciul media audiovizual de televiziune „PEH TV” a difuzat, în cadrul programului informativ, 7 subiecte, dintre care o știre a reflectat evenimentele privind perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul „Обыски у экс-президента” – identic cu subiectul din buletinul de la ora 18.00.

25.05.2022

„Новости”, ora 18:00

Serviciul media de televiziune „PEH TV” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 17 subiecte, dintre care o știre a reflectat despre evenimentele ce țin de perchezițiile și reținerea fostului președinte Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul „Дело Додона”. În subiect se relatează despre faptul că Procuratura Anticorupție a anunțat că la 24 mai 2022, au fost efectuate percheziții nu doar la domiciliul lui Igor Dodon, dar și la alte 9 obiecte imobiliare ce se află în proprietatea ex-președintelui Republicii Moldova, iar acesta a fost reținut. În urma perchezițiilor au fost găsite sume de bani, iar procurorii așteaptă proveniența acestor resurse bănești. Șefa interimară a Procuraturii Anticorupție, Elena Cazacova, a declarat că: „*În contextul celor menționate și în privința celor două persoane reținute pentru 72 de ore, există riscul de a distruge probele. Au fost descoperite urme care demonstrează comiterea infracțiunilor investigate*”. În acest context, a fost menționat comentariul lui Igor Dodon, postat pe pagina sa de pe o rețea de socializare de către avocații săi, la 25 mai, adresată către guvernare prin care a confirmat reținerea sa: „*Я не в первый раз становлюсь мишенью срезжиссированного и политически управляемого правосудия. За последние годы я был объектом многих атак и пережил различные клеветнические кампании и необоснованные обвинения. Однако никогда прежде не было такого бесчинства, как сегодня, когда следователи организовали избирательные утечки тех или иных изображений или ловко манипулировали различными данными, чтобы вызвать у публики определённые негативные реакции. Мне жаль, что они так поступили. Даже в политике*”.

должна быть человечность, и если этой человечностью жертвуют ради личных разборок с лидером оппозиции – это прискорбно”.

În mediul online, cu privire la acest dosar penal și-a expus opinia și ministrul Justiției, Sergiu Litvinenco, menționând că Ministerul Justiției va urmări atent cum se desfășoară ancheta, pentru ca totul să fie în strictă concordanță cu legea. Ex-premierul Ion Chicu și-a exprimat susținerea pentru Igor Dodon și familia sa. Primarul general al capitalei Ion Ceban a declarat că efectuarea perchezițiilor este o comandă politică. Procurorul de caz a fost numit Petru Iarmaliuc.

„Новости”, ora 20:00

Serviciul media de televiziune „PEH TV” a difuzat, în cadrul buletinului informativ „Новости”, 5 subiecte, dintre care o știre a relatat despre evenimentele ce țin de perchezițiile și reținerea fostului președinte Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul „*Дело Додона*” – identic cu subiectul din buletinul de la ora 18.00.

26.05.2022

„Новости”, ora 18:00

În cadrul buletinului de știri de la ora 18.00, nicio știre nu a vizat reținerea și perchezițiile realizate acasă la ex-președintele Igor Dodon.

„Новости”, ora 19:57

Serviciul media de televiziune „PEH TV” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 8 subiecte, dintre care o știre a reflectat reținerea și perchezițiile realizate acasă la ex-președintele Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul „*Дело Додона*”. Pe durata zilei de 26 mai, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a examinat demersul Procuraturii Anticorupție de plasare a ex-președintelui Igor Dodon în arest pe 30 de zile și pe părtașul acestuia, Petru Merineanu. Dimineața, ședința a fost amânată, apoi deschisă. Toate aceste evenimente s-au produs pe fundalul protestelor organizate de Partidul Socialiștilor și a membrilor acestuia în fața Judecătoriei de la Ciocana. Este de menționat că avocații lui Dodon au afirmat că procurorii nu l-au familiarizat cu acuzațiile ce-i sunt aduse clientului său. Maxim Lebedinschi, avocatul lui Igor Dodon (19:58:29): „*Мы считаем такое поведение попыткой давления на господина президента. Общество возмущено. Понятно, что это политическое дело. Оно не базируется на фактах*”.

În continuare, prezentatorul a subliniat următoarele: „*Пётр Ярмалюк, прокурор по делу, заявил, что обвинение собрало достаточно доказательств того, что бывший президент собирался покинуть страну. В том числе этим, прокуроры аргументировали помещение под стражу экс-главы государства*”. După care, prezentatorul menționează că Vladimir Voronin i-a luat apărarea colegului său, fiind difuzată și declarația acestuia. Vladimir Voronin: „*На наших глазах создаётся тревожный и антиконституционный прецедент, использованный властью в целях личной мести*”.

Urmare a monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „PEH TV”, în perioada de raport 24-26 mai 2022, au fost atestate următoarele:

În cadrul buletinului informativ „Новости” de la ora 19:57 din 26 mai 2022 a fost difuzat subiectul cu titlul „*Дело Додона*”, în care se relatează că pe parcursul zilei de 26 mai, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a examinat demersul Procuraturii Anticorupție de plasare a ex-președintelui Igor Dodon în arest pe 30 de zile și pe părtașul acestuia, Petru Merineanu. Urmare a analizei conținutului știrii se atestă lipsa imparțialității și echilibrului în ceea ce privește relatarea evenimentului ce vizează punerea în arest pe 30 de zile a ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, și a lui Petru Merineanu.

Cu toate că în zilele anterioare au fost făcute publice capetele de acuzare imputate ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon: corupere, trădare de patrie și îmbogățire ilicită, aceste aspecte nu au fost specificate, astfel, din conținutul subiectului se subînțelege că motivul arestului ar fi doar faptul că au fost acumulate destule probe că ex-președintele planifica să părăsească țara: *Prezentator – „Пётр Ярмалюк, прокурор по делу, заявил, что обвинение собрало достаточно доказательств того, что бывший президент собирался покинуть страну. В том числе этим, прокуроры аргументировали помещение под стражу экс-главы государства”*.

Totodată, în cadrul subiectului sunt difuzate declarațiile lui Maxim Lebedinschi, avocatul lui Igor Dodon, care menționează că dosarul lui Igor Dodon este un caz politic: *„Мы считаем такое поведение попыткой давления на господина президента. Общество возмущено. Понятно, что это политическое дело. Оно не базируется на фактах”*, și ale lui Vladimir Voronin (a fost difuzată și o secvență din declarația acestuia, în cadrul unei briefing), care spune că reținerea lui Igor Dodon este un precedent anticonstituțional utilizat de putere în scopul unei răzbunări personale: Vladimir Voronin – *„На наших глазах создаётся тревожный и антиконституционный прецедент, использованный властью в целях личной мести”*. Astfel, prin difuzarea acestor declarații fără a fi prezentate și alte puncte de vedere relevante vizavi de acest caz se conturează o imagine distorsionată, care pune accentul pe faptul că la baza reținerii lui Igor Dodon ar fi răfuiala politică din partea actualei guvernări.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale**, conform căroră: *„În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție în perioada în care problemele sânt în dezbateri publică”*.

II. „REN MOLDOVA”

Rezultatele monitorizării au atestat că în perioada de raport, serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA” a difuzat subiecte ce au reflectat evenimentele ce țin de perchezițiile și reținerea fostului președinte Igor Dodon, în cadrul programului de știri „Новости”, ora 19.00, cu reluare la ora 22.00, după cum urmează:

24.05.2022

„Новости”, ora 19:00

Serviciul media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA” a difuzat, în cadrul programului informativ, 19 subiecte, dintre care o știre a reflectat evenimentele privind perchezițiile și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul *„Игорь Додон задержан на 72 часа”*. Ex-președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, a fost reținut pentru 72 de ore. Reporterul menționează că potrivit portalului deschide.md, a fost reținut și Petru Merineanu. CNA și SIS au efectuat percheziții la domiciliul fostului președinte și în satul de baștină, la casa părinților săi. Reporterul precizează că potrivit procurorilor, perchezițiile se efectuează în cadrul dosarului penal „Kuliok” și descinderile au loc în baza unor bănueli de comitere a infracțiunilor de corupere pasivă, finanțarea partidului politic de către o organizație criminală, trădare de patrie și îmbogățire ilicită. Totodată, în reportaj se menționează că în spațiul public au apărut înregistrări video din anul 2019 de la sediul PDM, în care liderul democrat de atunci, Vladimir Plahotniuc, transmite o pungă lui Igor Dodon, în care, probabil, se afla o sumă de bani. În continuare se difuzează aceste imagini video. Totodată, în reportaj se afirmă că portalul deschide.md a publicat o recipisă conform căreia soția lui Igor Dodon, Galina Dodon, a achitat un avans de 25 de mii de euro

pentru achiziționarea ustensilelor de bucătărie, iar organele competente trebuie să depisteze proveniența acestor bani. După reținerea lui Dodon, colegii săi din PSRM au venit cu declarații, care susțin că ceea ce s-a întâmplat este un show de doi bani. La rândul său, ministrul Justiției, Sergiu Litvinenco, a declarat că toți sunt egali în fața legii.

„Новости”, ora 22:00

Buletin informativ în reluare de la ora 19:00.

25.05.2022

„Новости”, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „REN MOLDOVA” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 11 subiecte, dintre care 2 știri au reflectat evenimentele ce țin de percheziția și reținerea ex-președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul *„Игорь Додон прокомментировал свой арест в социальных сетях”*. După reținerea la data de 24 mai, Igor Dodon a trimis un mesaj prin avocații săi, ce a fost publicat și pe rețelele de socializare, în care a declarat că are explicații și justificări pentru orice suspiciune sau bănuială de corupție și ilegalitate. *„Aceasta e un dosar politic cusut cu ață galbenă”*, a declarat ex-președintele. Mai mult, el susține că schemele date îi amintesc de „statul capturat”. Ministrul Justiției, Sergiu Litvinenco, a postat pe pagina Ministerului că toți sunt egali în fața legii, ori că este ex-președinte, ori omul de rând și a specificat că va monitoriza cu atenție această cauză. La domiciliul fostului președinte Igor Dodon au fost efectuate percheziții, în urma cărora el a fost reținut pentru 72 de ore. Igor Dodon este suspectat pe mai multe capete de acuzare.

2. Subiect cu titlul *„Посол Европейского Союза в Кишиневе прокомментировал задержание Додона”*. Ambasadorul UE la Chișinău, Janis Mazeiks, și-a expus opinia pe marginea perchezițiilor în care este vizat fostul președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon: *„Noi urmărim acest caz din două aspecte. Unul este aspectul politic, pentru că el face parte dintr-o forță politică anume, activă în Republica Moldova, din acest considerent vom urmări atent cum se desfășoară lucrurile în acest caz, or, este vorba de opoziție, activitatea căreia nu trebuie să fie obstrucționată. În același timp, nimeni nu trebuie să fie mai presus de lege, deci dacă există motive pentru investigații, aceste investigații trebuie să aibă loc. Menționez din nou că nu trebuie să aibă loc niciun fel de interferențe”*. În plus, el a adăugat că UE va urmări procesul, dar nu se va implica. Igor Dodon a fost reținut pentru 72 de ore, iar procurorul anticorupție Elena Cazacov a afirmat că suspiciunile au fost confirmate după efectuarea perchezițiilor, iar Igor Dodon nu își recunoaște vina.

„Новости”, ora 22:00

Buletin informativ în reluare de la ora 19:00.

26.05.2022

„Новости”, ora 19:00

Serviciul media de televiziune „REN MOLDOVA” a difuzat, în cadrul buletinului informativ, 22 de subiecte, dintre care 1 știre a reflectat reținerea și perchezițiile realizate acasă la ex-președintele Igor Dodon:

1. Subiect cu titlul *„Игорь Додон вновь обратился из изолятора”*. Ex-președintele Igor Dodon, arestat pentru 72 de ore, a făcut o adresare către cetățeni în care afirmă că reținerea sa a fost orchestrată de către actualul regim, dovezile vinovăției sale au fost falsificate, iar el, de fapt, nu poartă nicio vină. Subiectul s-a axat pe mesajul lui Dodon transmis prin intermediul avocaților și pe rețelele de socializare: *Igor Dodon (indirect, 19:00:39): „Что касается против выдвинутых меня обвинений, все они поверхностны, ложны и не имеют под собой серьезных доказательств и будут*

отвергнуты любым независимым и незахваченным политическим судом [...] (din postare de pe Facebook) Вопреки спекуляциям и пропагандистским интерпретациям, запущенным и продвигаемым обслуживающими власть СМИ, хочу сделать ряд уточнений: У меня дома (На Буюканах) нашли несколько тысяч евро, которые имеют документальное происхождение и были получены мной в качестве зарплаты. Была найдена и расписка с подписью моей жены о законно переданном авансе за набор мебели. Эта расписка была тайком сфотографирована одним из членов следственной группы и выброшена в СМИ за 5 минут [...] Считаю данный процесс, в том числе и данные заключительные обвинения выдуманым предлогом для инициирования политической драки [...]”.

„Новости”, ora 22:00

Buletin informativ în reluare de la ora 19:00.

Urmare a monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „REN MOLDOVA”, în cadrul buletinelor informative din 24 și 26 mai 2022, au fost atestate încălcări de la prevederile **art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale**, și anume:

- **art. 13 alin. (5) lit. e)**: *„În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”.*

În cadrul subiectului cu titlul „*Игорь Додон задержан на 72 часа*”, difuzat în cadrul buletinului din 24 mai 2022, orele 19.00 și 22.00, au fost difuzate secvențe video datate din anul 2019, în care apare ex-președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, alături de liderul de atunci al PDM, Vlad Plahotniuc, fără a se menționa sursa de proveniență a acestor înregistrări.

- **art. 13 alin. (13)**: *„Difuzarea în reluare a programelor audiovizuale trebuie să fie însoțită de mențiunea „Reluare” pe întreaga durată a difuzării acestora, cu excepția operelor cinematografice”.*

În context, este de specificat că buletinele informative din 24, 25 și 26 mai 2022 de la ora 19:00 au fost difuzate în reluare la ora 22:00, fără a fi însoțite de mențiunea „Reluare”.

- **art. 13 alin. (14)**: *„Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhivă””.*

În cadrul știrii din 24 mai 2022, cu titlul „*Игорь Додон задержан на 72 часа*”, comentariile reporterului au fost însoțite și de imagini video, în care apare fostul președinte al țării Igor Dodon și soția acestuia, Galina Dodon, iar aceste secvențe video nu au fost însoțite de mențiunea „Arhivă”.